

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 31. decembra 1862.

Predpisi,

kako naj ravnajo gosposke, zdravniki in pa župani o živinskih kugah.

(Konec.)

Kaj naj stori gosposka za varstvo ljudi in živine.

Največ je o nalezljivih živinskih kugah na tem ležeče, kar stori gosposka za varstvo zdravja ljudi in živine, ker se kugi samo na to vižo meja postavi, da se dalje ne razširja in po mogočnosti kmalo zatreti more.

Dasiravno se to, kako se gosposkine naredbe izgotovljajo po kugi, po tem ravná, kakor je kuga bolj ali manj nalezljiva, in to ravnanje ni povsod enako, spadajo tû sem vendar nekatere naprave, ktere se morajo, dasiravno ne pri vsaki kugi enako, vendar vpeljati, in te naprave so sledeče:

Zdrava živina se mora od bolne ločiti.

O nalezljivi kugi naj se zdrava od bolne živine vselej in sicer tako loči, da se zdrava iz okuženih hlevov spravi, v njih pa samo bolna ostane. Zdrava živina naj se potem v druge prazne hleve ali pa staje postavi in ondi naj jo posebni pòsli, kteri s posli bolne živine nič v dotiko ne pridejo, krmijo in opravljajo. Poleti in v lepem vremenu sme zdrava živina tudi pod milim nebom ostati, toda tukaj je paziti, da je živina vsake škodljivosti, kolikor je moč, obvarovana in prav glešana.

Ako je nalezljiva kuga v kakem kraji zlo razširjena, je dostikrat treba tako imenovane hleve za kugo napraviti, da se mnogoterim priložnostim za zatrosenje kuge po mogočnosti v okom pride. Za to se odloči kaka šupa itd., ktera je od kraja nekoliko bolj oddaljena, ali pa naj se napravi kako tako poslopje, in vsa očitno bolna živina tistega kraja naj se spravi tje; tû jo opravljajo in če je treba tudi ozdravljajo posebni pòsli, kteri se ne smejo z drugimi prebivavci prav nič pečati.

Tudi živinčeta, ktere so bile z bolnimi v enem hlevu, in se tedaj misliti more, da so že okužene, dasiravno so po videzu zdrave, se morajo iz hleva spraviti in ali v zunaj kraja narejene staje (hleve za kontumacijo) razdeliti ali pa v lepem vremenu pod milim nebom pustiti, in sicer po 5 do 10 glav vkupaj.

Prepovedano je, živino dokupovati in prodajati.

Ojstro je prepovedano, bolno živino sploh tujim ali v tistem kraju ne stanujočim mešetarjem prodajati, in o časih zavoljo kuge nevarnih ni nikomur dopuščeno, svojo živino prodajati ali za prodaj pobijati, če ni bila pred ogledana.

Živina ne sme več na pašo hoditi.

V krajih, kjer je živinska kuga, je treba kolikor moč varovati, da živina skupaj ne zahaja. Zavoljo tega morajo očitno bolna živina, in tiste živinčeta, od kterih se misli, da so okužene, v hlevih zaprte ostati, in pa prepovedati se mora tudi, po videzu zdravo živino na gmajno in skupaj na vodo goniti, ker bi se primeriti utegnilo, da bi se živina od družih bolnih živinčet kuge navzela in tako kuga razširila.

Ojstro ojstro je paziti, da psi, prešiči in domača pe-

rutnina se šviga okrog v krajih, v kterih je nalezljiva živinska kuga, ker se tako dostikrat lahko zgodí, da se kuga zatrosi. Dokler kuga trpi, naj bodo tedaj take živali domá zaprte.

Kužni kraj naj se zaprè.

O zlo zlo nalezljivih živinskih boleznih (zlasti o goveji kugi) v kakem kraju, naj se tudi zaukaže, tisti kraj popolnoma zapreti. Kadar se to zgodí, naj se prebivavcom ojstro zapové, samo v hudi hudi sili v bližnje soseske hoditi, svoje otroke tje v šolo pošiljati ali v sosedne cerkve k službi Božji hoditi. Tuja živina se ne sme skozi okuženi kraj goniti in o času goveje kuge se sme samo s konji skoz-nj voziti.

Da se kuga v okolico ne zatrosi, je treba, zlasti o goveji kugi, kjer se v kraj ali iz kraja pride, tablo postaviti, na kateri je razločno zapisano, da je v kraju živinska kuga, in zanesljivi čuvaji naj skrbé, da se meso, kože, rogovi, živinski odpadki, slama itd. iz okuženega kraja ne vozijo.

Sejmi ne smejo biti.

Kakor so v okuženih krajih samih sejmi celi čas živinske kuge ojstro prepovedani, veljá to o času nalezljivih bolezen tudi za okolico tacega kraja, in kadar je tako, ne sme tri ure na dalječ okoli okuženega kraja nikjer živinsk sejm biti. Ravno tako se ne smejo prebivavci z živino iz okuženega kraja preseljevati.

Gospodarske skušnje.

(Poduk, kako živino pametno krmiti in napajati.) 1. Pred vsakim krmenjem (futranjem) se morajo jasli in gare čisto osnažiti in iz njih vsi ostanki pobrati. 2. Živini se ne sme nikoli preobilo klaje navaliti, da je živina ne zameče, ovoha in oslini, ker potem se sogreje in neokusna postane, pa se živini priskuti. 3. Naj se ji pred druga klaja ne poklada, dokler ni prve vse pojedla. 4. Če se je živina od težkega dela ali preneglega teka jako pregrela, ne pokladaj ji še vroči klaje, ampak še le, ko se je do dobrega učuhnila in ohladila, čez 1 ali čez 2 uri. 5. Po vsakem krmenji naj se ji nekoliko časa pokoja dá; posebno potrebno je to za živino, ktera prežvekuje, ker ji je prežvekovanje ravno tako potrebno kakor klaja, zato potrebuje tudi svoj čas. Če pa ni mogoče vprežnih volov po klaji pri pokoju nekoliko časa pustiti, goni jih od začetka prav zložno. 6. Živine ne smeš nikoli dolgo žejne puščati, ampak napajati se mora že med krmenjem, kakor tudi po krmenji; in sicer saj konje po trikrat, prežvekovavno živino pa po dvakrat na dan. 7. Tako živino, ktera naglo in obilo vode pije, zadržuj, da bo le prenehoma pila, da se naenkrat preveč vode ne navleče. 8. Ne napajaj živine nikoli, ko se je krme nažrla, ktera napenja in vetrove dela, ampak nekoliko časa pozneje in o prenehljajih. 9. Ne napajaj živine, ki je solí dobila, koj po nji, preveč bi se znala vode natrombati, kar ji utegne škodovati, ali saj sol preveč zvođení. 10. Razgreti in žejni živini pomeči, preden jo napajaš, nekoliko klaje; če pa zastran žeje po nji ne sega,